

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Sveta Doroteja.

(6. februarija.)

V nebesih vse prepeva
Za Doroteje god;
Še zemlja naj odmeva,
Ko hvali se Gospod.

Saj Jezus to devico
Je čuval grešnih zmot,
Sprejel jo na desnico,
Za njim ima svoj hod.

Preljubljeni kristjani!
Nebesa iščimo;
Če Jezusu smo vdani,
Presrečni bodemo.

O sveta Doroteja!
Le prosi ti za nas,
Naj nas po rajju žeja
Pripelje v večni kras.

Dekan Simon Gaberc.

Ob pedesetletnici bezmadežnega spočetja.

Sv. Oče so na predlog odbora v proslavo letošnjega jubileja na čast brezmadežnega spočetja prečiste Device Marije dne 7. decembra 1903 nastopne odpustke podelili vsem onim, ki se osmi dan vsakega meseca ali prvo nedeljo po tem dnevu udeležé dotičnih slovesnosti v cerkvi:

1. Odpustek 7 dni in 7 kvadragen vsakemu, ki je ob slovesnosti vsaj skesanega srca;

2. odpustek 300 dni vsakemu, kdor istega dne vsaj skesanega srca obiše cerkev, v kateri se slovesnost obhaja in sicer tolikokrat, kolikorkrat jo obiše;

3. popolen odpustek enkrat vsakemu, ki se je tekom leta vsaj trikrat vdeležil dotične slovesnosti, ako je prejel zakramente sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, ter molil po namenu sv. očeta;

4. popolen odpustek tudi vsakemu, ki tekom leta roma v Rim sam ali v družbi, obiše cerkev sv. Petra in Marije Snežnice, prejme sv. zakramente in moli po namenu sv. očeta;

5. vsi ti odpustki se morejo nameniti dušam v vica.

Naj veleč. dušni pastirji razglase te odpustke vernikom, da se bodo še z večjim veseljem in obilnejšim sadom vdeleževali slovesnosti na čast brezmadežne Device Marije.

(Po ljublj. Škof. listu 1904, št. 1.)

VI. nedelja po sv. treh kraljih.

Vse to je Jezus množicam govoril v prilikah.

(Mat. 13.)

Ni imel navade naš Izveličar v učenih besedah govoriti svojim poslušalcem. Pač pa mu je bil tako zelo priljubljen pouk v prilikah, umevnih — ko je pomen ene razložil — vsakemu.

Sredi bujnega rasti stoječ se je ozrl na lilije na polju; v vinogradu na trto; na plodno pšenično raván. Slušali so ga tako

govorečega poučeni in priprosti in do srca je šel tak uk obojim. Dušno povzdignjeni so oboji zapuščali Izveličarjevo blažilno bližino. Slava tega nebeskega učenika ob genzareškem jezeru pa je presinila svet: iz najrevneje kočice do cesarske palače se je razširila njegova beseda in je povzdigovala duše gori v višave; čez zemeljske meje v nebo je segal nje zvok — ker do nebeskega Očeta človeštvo dovesti je bil njen namen.

In ko pogine svet in z njim vsa mnogoslavljena učenost svetnih velikanov — ne pogine njegov nauk: v preprostih prilikah razložen se preseli v nova nebesa in na novo zemljo, kjer bo bivala pravica. (II. Petr. 3, 13.)

Premislimo danes nekaterih glavnih čednosti krščanstva, ki nam jih je nebeski učenik hotel pojasnovati v prilikah. To nam bodi v dušni prid.

*

Čuječnosti v našem življenju nas hoče vaditi Gospod. Zato je govoril ono priliko o modrih in nemodrih devicah. Oko in srce odpirajte Gospodnjim naukom; neugašeno si ohranite luč sv. vere; ne zanašajte se na zdrave ude in na mlada leta; ker ne veste ne ure in ne dneva, kedaj da pride Gospod. Ti nauki nam iz omenjene prilike zvené.

Previdnosti v življenju nas hoče Gospod navajati na ta lahki prilični način. Bil je svetno previden hišnik; zvičajnim načinom je poskrbeti hotel za svojo starost. Če za prihodnost skrbeči hišnik postopa celo goljuživim načinom, koliko bolj bo nam dolžnost, da pravim potem delujemo z boječnostjo ter trepetom in z vso skrbljivostjo za svojo prihodnost unstran groba.

Dobrih naukov — in naj nam dojdejo, od koder že rado — se učimo iz Jezusove prilike o dobrem semenu. Trnje pa, kako ono mori na njivi dobrega semena rast in kako v prvem prospelu zatira vse, kar blagega uči Gospod. Zato hvaležnostno poberimo vsako drobtino božje besede, ki nam jo nudi Gospod.

Pridnost pa nam hoče vzbujati prilike o talentih. Kakor nalašč je vravnana za mlaji oddelek mojih poslušalcev. Kolikor bistreja ti je glava, toliko več se kedaj po-

tirja od tebe — in to v vednosti, če se vkvarjaš z njo; ali bodisi že katerega hočeš poklica. Dela vajenemu človeku je največa sladkoba, da se mu zopet novo nalaga in mu ga ne izmanjka nikoli. Kako srečen boš, če prej ali slej moreš odgovoriti Gospodu: da si s peterimi talenti pridobil si novih pet.

Prav posebne ponižnosti nas prilika uči, kako ne zasedati najčastnejih prostorov ob omizjih, kamor smo povabljeni bili. Neprijetno bi bilo namreč za nas, ko bi nas radi prihajajočega višega potisnili nazaj; častno pa, zelo častno, ko bi nam odkazal hišni gospodar boljšega prostora govoreč: Prijatelj, pomakni se više.

Najtesnejo zvezo z Jezusom nam hoče pokazati prilika o trti. Kedor ni z menoj, je zoper mene; kedor ne zbira z menoj, oni raztresa — kedor ne ostane v meni, njega odrežejo kakor mladiko s trtematere, da ločen od nje pogine in da ga kakor suho rast izroče večnemu ognju. Bodi si sam ali v družbi; če delaš ali če počivaš — pomni, da vselej in povsod z Jezusom vtrjuješ zvezo po svojem neomažežano lepem življenju.

Prilika o dobrem pastirju nam pa lahko venča vse danes tu premišljevane. V njej nam obljublja Jezus svojo božjo ljubezen za dar. „Jaz sem dobri pastir; dobri pastir pa da živenje za svoje ovce.“ (Iv. 10.) — to je trditev našega nebeskega Odrešenika, ki je vsak trenutek pripravljen zadet nas na svoje rame ter nas preseliti s te uboge zemlje tje gori pred bogati Očetrov prestol.

*

*

*

Dragi! Z vencem teh čednosti iz Gospodnjih prilik nakičeni in vedoč se po Kristovih božanstvenih naukih bomo ves čas lahko srečno živeli na zemlji in blaženi kedaj prestopili od tu prag v nebesko večnost. — Amen.

K. s. duhovni svetnik

Andrej Drobnič,

župnik in dekan.

Spominji na umrlega prijatelja.

(Dalje).

Ob izprehodu sva se pogostoma ustavljala na griču, na katerem se razprostira župno poko-

pališče. Jako romantično lego ima to pokopališče, in na primeroma nizkem griču imaš krasen razgled po pivški dolini proti Št. Petru in Postojini. Rada sva zahajala tja, ker tam krije zemlja nekaj nepozabnih mož, najinih prijateljev in sobratov, na primer starega kneškega župnika Ignacija Mali-ga in njegovega mladega kapelana Blazija Sušnik-a. Bil je Sušnik slovensk pisatelj; že v semenišču je bil zelo bolehen. V Knežaku pa se mu je v kraškem zraku in v pivski burji izhujšala bolezen, ter ga do nekaj mesecev spravila v zgodnji grob. Sveto je živel kakor pravi Job — bil je škrofulozen na vratu — in vdano je trpel. Slednjic je pobožno tukaj zamrl. Tu ima grobove graščaka Vilharja družina; tukaj čaka vstajenja Miroslav Vilhar, najznamenitejši notranjski pesnik in skladatelj svojih lastnih pesniških stvarov. Na te pokojnike sva se živo spominjala, ter se ločevala od tihega grobja s srčnim vzdihom, da daj Gospod dušam izveličanje.

Naj omenim tukaj še Drobničeve gostoljubnosti. Vsakega prijatelja in znanca je veselo sprejel, in, dasiravno sam zelo zmeren v jedi in pijači, je bil po otročje vesel, ako so bili njegovi gosti dobro postreženi in dobre in židane volje. Ob takih prilikah ga je veselilo, ako se je zapela kaka ljubka pesem. Sam je pomagal in spremljal petje z glasovirom ali z gитарo.

Posebno je bil usmiljenega srca do siromakov in bolnikov, katerim je pošiljal dobre juhe in tečnih jedi iz svoje kuhinje. Svojo staro mater, ki je več let bivala pri njem, je neizrečeno spoštoval in sinovski ljubil. Rad se je z razumno in modro staro ženico razgovarjal in včasih tudi kaj pošalil. Večkrat sta skupaj zapela kako starinsko sveto pesem. Našel sem ga enkrat, ko je sedel s staro ženico ob peči. Pela mu je po nekem starem koralnem napevu pesem „Žalostna je mati stala, — se pod križem mil' jokala“. Skušal je Drobnič stari, pa res jako lepi napev zapisati v note. Pomagal ji je peti, ter jo na koncu pohvalil, kako dober spominj in glas da ima. Silno žalosten je bil, ko mu je v Šmariji smrt vzela drago mater. Iz pisma, v katerem mi je naznanjal smrt materino z ginljivim besedami, sem spoznal, kako dober sin je bil, in kako težko je čutil materino izgubo.

S svojimi duhovnimi pomočniki je vedno občeval prijazno in kolegijalno. Smatral jih je za svoje sobrate in sotrudnike, a ti so ga častili in ljubili, ter ga od njega ločeni radi obiskavali.

Narave je bil sploh mirne in mile. Ako je bil včasih nekoliko nagel in v besedi oster, spoznal je vsakedo lahko, da ima dobro plemenito srce, ter da ga vodijo blagi nameni, in da ne more koga vedoma žaliti. Vselej ga je kmalu minila nevolja in postal je zopet miren in krotak kakor jagnje. Kar je pa izprevidel po zrelem prevdarku, da je pravo in dobro, izkušal je z energijo izpeljati. Ni miroval poprej, dokler ni premagal ovire in dosegel namena. To velja za čas, dokler je bil še zdrav; po mrtvočenem napadu je vedno bolehal, in izginila mu je tudi enerzija: krepka, nevpogljiva volja. Drobnič je bil iskren prijatelj šole in šolske mladine. Ob vseh mnogih opravilih, katere mu je nakladalo oskrbovanje velike in težavne duhovnije, je vendar točno in z veseljem zahajal v šolo učiti krščanskega nauka šolske otroke. V priznanje zaslug je bil večkrat voljen v šolske zastope in svete.

Bil je vedno iskren domoljub, vdan in zvest svojemu slovenskemu narodu. Bil je ud mnogim domačim društvom in naročeval in podpiral je vse dobre slovenske časnike. O času volitev se ni nikedar umikal. Poučaval je ljudstvo in je nagovarjal, naj volijo poštene verne in narodne poslance. Sam se je vedno vdeleževal volitev.

On je bil med tistimi možaki, (Koren, Zelen, Lavrencič, Mlakar idr.) kateri so pred 30. l. o znamenitih volitvah po nasvetu dr. Bleiweisovem ponudili poslanstvo na Notranjskem grofu, Hohenwartu. Deputacija teh mož je šla do grofa kateri je odgovoril, da mu je Čeh dr. Rieger zagotovil zastopstvo nekega Češkega okraja; a da rajši sprejme mesto poslanca v svojem domačem okraju. Veseli in zadovoljni so se ločili naši notranjski prvaki od slavnega moža. „Novice“ so iskreno priporočale volitev Hohenwartovo.

I. Bilc.

(Dalje pride).

Dva nova slovanska blaženca.

„Slovan gre na dan“.

Bilo je jeseni leta 1619. Tedaj je vzplamnela tridesetletna vojna in erdejski vojvoda kalvinec Betlen Gabor je hitel na pomoč svojim češkim in nemškimi zaveznikom zoper cesarsko vojsko. Dospel je do ogerskega mesta: Košice in ga oblegal. Prav tedaj se je mudil v Seplaku poleg Košic kanonik Marko Križevčan* hote

* V latinskih virih „Crisimus“. Vred.

vrediti ondotno opatijo. Ko se je bil približal sovražnik, pobegnil je v mesto k prijateljema jezuitoma o. Melhiorju Grodeckemu in o. Štefanu Pangracu, ki sta tedaj izvrševala v cesarski vojski duhovsko službo. Košice so se vdale. Sovražnik se jih je polastil po izdajstvu. In sedaj gorje imenovanim katoliškim duhovnikom! Betlenov vojvoda Jurij Rakoci jih ukaže vjeti in vtekniti v tamnico, kjer so morali tri dni trpeti glad in žejo. Najodličnejšega izmed njih: kanonika Marka izkuša premotiti in pregovoriti, da bi nezvest postal sv. katoliški veri in se pokalvinil; ali zastonj je vsaka beseda, zastonj so obljabe vojvodove. Markova vera je bila trdna kakor skala.

Napočila je strašna noč 6. vinotoka 1619. Marko in tovariša molijo v ječi. Kar prihrume kalvinci, strgajo jim obleko z života, tepo jih in peko z gorečimi plamenicami. Naposled obglavijo Marka in vržejo njegovo truplo v jarek. Tedaj je padla tudi Melhijora Grodeckega glava pod kalvinskim mečem. Par dni potem je sklenil Štefan Pangrac, onemogel vsled premnogih ran, mukopolno življenje. Kakor so nekdanj v starodavnih časih pobožne žene oskrbovale mučencem pokop, tako se je našla tudi našim spoznavalcem posmrtna dobrotinica — bila je to grofica Katarina Pali, ki je preprosila Betlena, da ji je izročil trupla mučeniške trojice. Pokopali so jih najprej v sebeski cerkvi, pozneje pa premestili v klariško svetišče v Trnovem na Slovaškem. Čudeži, s katerimi je proslavil Bog svoje zveste spoznavalce na njihovem grobu, so bili povod, da se je pričela preiskava, ki se je končala s tem, da je pokojni papež Leon XIII. malo dni pred svojo smrtjo dne 16. rožnika 1903 slovesno izjavil: Marko Križevčan, o. Melhijor Grodecki in o. Štefan Pangrac naj se sprejmo v vrsto blaženih. Pismo o pobleženju pa je izdal sedaj vladajoči papež Pij X.

Poslednji izmed blažene trojice je madjarske narodnosti, prva dva pa sta naše slovanske krvi. O. Melhijor Grodecki je bil Poljak s Sleskega, kanonik Marko pa Hrvat, rojen leta 1589 v Križevcih na Hrvaškem, zato se zove po rojstnem mestu Križevčan. Kakor bližnji rojak nas on pač najbolj zanima. Opazovali smo ga mučenika, oziroma se še nekoliko na njegovo življenje.

Deček Marko je bil bistre glave in pobožnega srca. Starši so ga namenili službi Gospo-

dovi posvetivši ga še majhnega Materi božji, ki jo je Marko vse svoje dni goreče častil. Šolal se je na Dunaju, v Gradcu in v Rimu, kjer je slušal bogoslovske nauke in sprejel sv. mašništvo. Nato je deloval v zagrebški škofiji vneto, vztrajno in neumorno.

Tedaj je stal na čelu ostrogonske nadškofije na Ogerskem slavni Peter Pazman, vrstnik našemu škofu Hrenu. Kakor je poslednji vse svoje moči posvetil vzvišenemu namenu, da bi v svoji domovini zatrl krivoverstvo in zagotovil svojim rojakom sv. katoliško vero, prav tako je deloval na Ogrskem nadškof in kardinal Pazman. S pomočjo svojih tovarišev oo. jezuitov je bojeval hud boj z novoverstvom in mu zgradil močan jez z raznimi verskimi vstanovami. V Trnovem na Slovaškem je vstanovil vseučilišče. Na Dunaju je vstanovil semenišče: Pazmanej. Ko je Pazman zasel nadškofijsko stolico ostrogonsko, bila je velika večina Ogerske krivoverska o smrti njegovi leta 1637. pa je bila večinom katoliška.

Ta slavni razširjevalec sv. katoliške vere je pozval mladega duhovnika Marka Križevčana v Ostrogon. Celo tja je prodril sloves o njegovi učenosti, delalnosti in pobožnosti. Marko je postal kanonik ostrogonski. A kmalu se je moral seliti v Trnovo med brate Slovake. Pazman mu je namreč izročil profesuro na ondotnem bogoslovskem semenišču. Dve leti pozneje ga je postavil imenovanemu zavodu za voditelja. Pozneje ga je imenoval za velikega dijakona v Komornu in leta 1619. ga je poslal v jako važnem opravilu v Seplak poleg Košic, kjer ga je našla mučeniška smrt.

J. Č.

Iz sveta.

V Rimu so našli ostanke starodavne cerkve (bazilike), ko so razkopavali svet ob cerkveni cesti (via delle Chiese) blizu cerkve sv. Pavla. Najdena bazilika je bila posvečena sv. Feliks in Adavktu. Omenja se naposled leta 525., ko so jo za papeža Ivana I. popravljali. Na stenah se nahajajo še dobro ohranjene slike na presno. Ena predočuje Zveličarja, ki izroča ključ sv. Petru.

M.

Usmiljene sestre nazaj! Francoska vlada preganja sedaj cerkvene redove in ne prizanaša niti onim, ki se bavijo z najčlovekoljubnejšimi deli — s poukom mladine in s postrežbo bolni-

kom. Iztirane usmiljene sestre zapuščajo bolnice in blaznice. Tudi v mestecu Vains so jih odslovili iz bolnišnice. Usmiljenke so šle. A komaj so se bile izselile iz mesta, pojavil se je med prebivalstvom legar. Ljudstvo je prestrašeno bežalo iz okuženih hiš. Bolnica se je polnila, a postrežbe nobene. Župan, ki je malo poprej komaj čakal, da bi usmiljene sestre čim prej izginile od bolnikov, se zateče za pomoč do prefekta. Ugibala sta in ugibala, naposled pa izprevidela, da ni nobene druge pott iz te zagate, nego da se pozovejo usmiljene sestre nazaj. Ni minilo štirinajst ur in vrle usmiljenke so bile zopet v vianski bolnici na svojem prejšnjem mestu. — Svaka sila torej do vremena! K.

Iz domovine.

Popotni spominji na Dolensko.

„Lepa naša domovina.“
Hrvatska nar. pesem.

(Dalje).

Po skončanem obedu je šla vsa naša prijatelna družba nazaj na dom, kjer je zborovala Ciril-Methodova družba in kjer so imeli zdaj skupščinarji tudi svoj „banket“. Dobili smo prostor na vertu ob stranski mizi v bližavi godbe, ki je skupščinarjem sladila obed, ter je kratkočasila s spretnim izvajanjem raznih domorodnih melodij. Tudi govore in navdušene napitnice nam je bila tu prilika slušati. Pridružilo se nam je bilo še več znancev, in bili smo, kakor pravimo, prav židane volje. Le nekaj je bilo neprijetnega: čas je drvil prehitro naprej. Napovedano je bilo, da skupščinarji popoludan okoli 4. ure obiščemo še sosedno Šmartno, in si pogledamo ondotno prekrasno novo cerkev. Odpravili smo se torej na pot. Konec litijskega trga se prične cesta pospejnati na grič, vrh katerega se nahaja pokopališče litijskega trga. Razgled odtod je zlasti proti izhodu in jugu zelo prijeten. Prav veliko prilik za romanja nudi ta oddelek dolenske strani božjepotnikom. Proti severu nad Savo (župna vas) je Sveta Gora; naprej doli nad Zagorjem je Sveta Planina; takraj Save sloveči sv. Kum, še bolj proti jugu pa Zaplaz. Tudi nekedanji dom imenitnega zgodovinarja Valvasor-ja, ki je slavi svoje Kranjske domovine žrtvoval vse svoje bogastvo, grad Wagensberg ni daleč odtod proti jugu. Z eno besedo: oko in duh mislečega človeka dobi v tej okolici svojo hrano. —

Idimo naprej! Kmalo od tod se nam je pokazalo Šmartno z ogromno dvostolpno cerkvijo.

Iznenadeni smo bili vnovič prišedši proti vasi. Kraj se nam je že oddaleč kazal v zastavah. Ko smo pa prišli bliže, videli smo, da se prebivalstvo trumoma zbira za slovesni sprejem skupščinarjev Ciril-Methodove družbe. Pri vходу je stal krasen slavolok z napisom: „Dobro došli!“ Ob njem je bila zbrana šolska mladina, požarna bramba, dekleta v narodni noši, pripravljene prihajajoče skupščinarje okrasiti z duhtečimi šopki, ter velika množica ljudstva. Ker sem hodil v preprijetni družbi nekoliko naprej, šli smo si najprej ogledat novo dekanijsko cerkev, ki se je pozidala približno na mestu stare cerkve; lego ima pa drugo. Preden vendar izpregovorimo kaj o njeni sedanjosti, ozrimo se nekoliko v starodavnost šmartniške duhovnije. Ona se prišteva med starejše naše dežele. Spadala je nekdanj pod Št. Vid ob Zatičini, in bila l. 1395. pridružena (inkorporirana) zatiškemu samostanu. O Valvasorjevem času se je prištevala oglejskemu patriarhatu. Imenovani zgodovinar navaja vendar še-le l. 1550. župnika Toma Steklina, kateremu jih je pa do njegovega časa (l. 1675.) sledilo prav mnogo. Takrat je štela šmartinska župa 12 podružnic, od katerih so v teku časa postale 3 samostojne duhovnije, in sicer: v Javorju, v Kresnicah in v Štangi. (Zlasti o milostih sv. Antona v Štangi Valvasor v svoji VIII. knjigi str. 768—771 mnogo piše, kar ni brez zanimivosti.) Staro cerkev v Šmartnem sem obiskal zadnjikrat le malo popred, nego so je bili podrlji. Bila je za tako veliko duhovnijo (šteje nad pet tisoč duš) veliko premajhna, nizka. A nekaj je imela, vsaj v mojih očih vendar-le: odrekati se jej ni mogla neka častitljivost. Toda razmere in čas silili so na zidanje nove cerkve. Ako pa se ozremo v sedanjost in na prekrasno pozidano novo svetišče, moramo priznati, da tudi tu je delovala največ takozvana „mrtva roka“, kateri zaničljivi izraz je novodobni svet nadal premoženju ali cerkva sploh, ali pa imetju njenih služabnikov, duhovnikov. L. 1870. v dan 24. junija je umrl v Šmartinu dekan Josip Burger. Ta blagi gospod je bil za zidanje nove cerkve svetopisemski David. Gmotno ga je Gospod Bog blagoslovil obilno. Varčeval je in prihranil si lepe svote, katere je do malega vse določil za zidanje nove dekanijske cerkve. Njegov naslednik dekan Jakob Rus se tega dela ni polotil. Pač pa je bila čast svetopisemskega Salamona prihranjena bivšemu tukajšnjemu, sedaj kameniškem dekanu Ivanu Lavrenčič. Ako zapišem o tem zidanju kaj več, moram se zahvaliti dušnemu pa-

stirju Jerneju Župančič v Litiji in pa sedanjemu smartniškem dekanu Antonu Žlogar, tajniku družbe sv. Cirila in Metoda, za posamezne podatke, po katerih je na kratko ponovljena vsa zgodovina zidanja novega božjega hrama. Od l. 1895. je dekan Ivan Lavrenčič nabiral darove v denarju, tudi lesovje: hraste in smreke. To leto je potoval okrog, in se osebno poučeval v raznih mestih o ondotnih cerkvah. Uprav tako je svetoval nekdanji brezniški župnik in bivši državni poslanec Lovro Pintar župljanom v Zeleznikih, ki so se tudi za njegovega časa (bil je takrat župnik v Zalem Logu) pripravljali za zidanje nove cerkve. Sam kakor spreten diletant v stavbarstvu je dejal; „Po nobenem načrtu ne zidajte cerkve. Načrti goljufajo. Pojdite okrog ogledat si stoječih cerkva, in katera vam všečuje, po taisti pa zidajte. Pri stoječih cerkvah se vidi, kaj je za posneti in česar se je ogibati.“ Vbogali so ga in sedaj imajo cerkev, ki je vseč do malega vsakemu.

Nadučitelj Jos. Levičnik.

(Dalje pride).

Iz književnosti.

Sv. Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.

(Dalje.)

Prepričanje klije v nas, da bo malokateri naših bralcev zadovoljen s tole v kratkih potezih posneto vsebino k. š. Napotnikovega sv. Pavla. Kakor sam piše večkrat, da ne more — česar bi rad — obilneje zapisovati podatkov iz sv. Pavla, prav tako in še bolj se godi nam napram njega knjigi. Beri ta životopis v originalu, kličemo, kakor kliče on: Beri Pavla samega.

Zato le imenom navajamo naslednje odstavke: „Posebnost sv. Pavla pisatelja“ — „Sv. Pavla trpenje“ — „Sv. Pavla nevstrašljivost“ — „Sv. Pavla čudeži“ — „Sv. Pavla ponižnost“ — „Sv. Pavla zdržljivost“ v jedi in pijači, v spanju, v govorjenju in glede njega čistega življenja — „Sv. Pavel prijatelj in učitelj molitve“ in „Sv. Pavla srce“.

Nato se vrstuje odstavek „Sv. Pavel, vzgled katoliškega duhovnika“. Tri leta se je pripravljaj sv. Pavel v arabski puščavi na svoj apostolski poklic. Sv. Peter ga je — težko če ne v dvorani, v kateri je postavil Jezus zakrament sv. Rešnjega telesa — posvetil za mašnika. Kasneje sta bila po postu in molitvi v Antiohiji med službo božjo

posvečena Savel in Barnaba in sicer prvi za višega in drugi morebiti le za nižega duhovnika. Kakor tak je neprestano svaril svoje sotrudnike do vedne ter vedne delalnosti. Timoteju n. pr. pišoč: „Opominjam te, da vzbudiš milost božjo, ki je v tebi po pokladanju mojih rok.“ (II. Tim. 1, 6.) — Želel je, da bi napredovali v znanju; zlasti v znanju sv. pisma z besedami: „Vse pismo, vdihnjeno od Boga, je koristno za učenje, za prepričanje, za svarjenje, za vzgojenje v pravici, da je popoln človek božji, poučen za vsako dobro delo.“ (II. Tim. 14—17.) Zato je pa tudi slavo pel onim, ki so vzgledno pastirovali govoreč: „Kateri duhovniki dobro predstojnikujejo, oni naj se imajo vredne dvojne časti.“ (I. Tim. 5.) Neprenehoma se zahvaljujoč, da ga je bil sprejel Gospod v svojo službo je pisal: „Hvalo dajem njemu, . . . ker me je imel za zvestega in postavil v svojo službo.“ (I. Tim. 1.) Te besede naj bodo zlasti zahvalnica vsakemu, ki je kakor novomašnik tudi spoznan bil vreden, da je bil postavljen v nič manj nego v neposredno službo vzvišenemu Bogu. Besede apostolove: „Glej, da dobro opravljaš službo, ki si jo prejel v Gospodu“ (I. Kol. 4, 1. 2) — te naj bodo pa slednjemu besede-bodrilke, da je do konca dni to, s čimur apostol označuje vzvišeni namen ter bogato plačilo mašniške službe.

Ta mašniški vzvišeni namen je pa najizborneje označen v le samo treh besedah: „Dei sumus adiutores — božji pomočniki smo!“ (I. Tim. 3, 9.) Pomočnik si torej, mašnik, Očeta, Sina in sv. Duha, z njimi delujoč in v njihovem poklicu delujoč. Višega ti nikedo na svetu ni dati v stanu! Naj ti glasilo teh čudovitih besedi nikoli ne pride iz spominja. In plačilo? Za plačilo naj ne vpraša oni, ki je božji pomočnik. Plačilo mu nikjer drugod biti ne more, nego kedaj ob njem, kojemu je tu na zemlji pomočnik.

Nadaljuje „Sv. Pavla ljubezen do naroda izraelskega“. Pavel je z vsemi žilami in silami ljubil svoj narod, svoje brate po krvi. Kakor Pavel, tako mu slede duhovniki v vseh mnogih stojetjih. Neovrgljivo namreč tega uči zgodovina, da so duhovniki raznim narodom vstvarili slovestvo. Poglej v katero si že hočeš: v hispansko, francosko, angleško, nemško, slovensko — in ta ni zadnja — pravim v slovensko književnost.

Prepričaš se tu povsod, da so bogoslužni n rodoljubni duhovniki bili oni dobrotniki narodu, ki so temelj položili njegovej slovesnosti. — Pavel je krepko nasprotoval razvadi, da se po

svetiščih in shajališčih vernikov govore jeziki, katerih ne umevajo verniki. Semkaj spada, kar piše apostol Korinčanom, hudujoč se nad nerazumljivimi jeziki: „Zahvaljam svojega Boga, da boljše od vseh vas govorim jezike. Toda, v cerkvi rajše govorim pet besedi s svojim umom, da poučim tudi druge, nego pa tisoč besedi v jeziku (katerega ne umevajo poslušalci). Bratje, ne bodite otroci, le v zlobi bodite otroci, ali v umu bodite popolni... Kakor brezdušne stvari, ki dajejo glas, bodi si piščal ali gosli, če razločka v glasovih ne dajo, kako se bo umevalo, kaj se piska ali gode? Zakaj če trobenta da nerazločen glas, kedo se pripravi na boj? In tako tudi vi, Če z jezikom ne daste razumljive besede, kako se ume, kar pravite? Zakaj v zrak bote govorili... Ker če blagoslavljajš v duhu, kako naj odgovori na tvoj blagoslov amen oni, ki je nepoučen; ki ne ve, kaj govoriš?“ (I. Kor. 14.) — Krščanska vera je edina in sicer prav krepka zaslomba za manjše narode v vseh onih državah, v katerih prebiva več narodov pod eno vpravno streho. To krščanstvo nalaga vera posameznim narodom, saj se ljubijo med seboj bratovsko, kakor otroci enega očeta. Ne bila bi prava narodna ljubezen, ki bi v vsakem drugače govorečem videla sovražnika. Pavlova ljubezen do Izraelcev je bila taka, da bi bil, — ko bi le možno bilo — popustil lastno svoje izveličanje in se izročil pogubljenju; ko bi jim bil s tem mogel pridobiti dobroto in blagoslov krščanstva. A vzlic tej ljubezni do svojega naroda je pridigat šel evangelij Arabljanom in Sirijanom, Galačanom in Macedoncem, Ilirijanom, Grkom in Rimljanom (Rim. 1, 14). Pavel je ljubil svoj narod in zato mu je bila svrha naporov: širitev krščanstva in pobožnega življenja med narodom. Tem potem je hotel ohraniti svoj narod. Da bi bili Pavlovi rojaki sprejeli Kristov nauk, kako ves drugačen obraz bi imela še danes njihova domovina in njihovo slovstvo — aramajščina bi nedvomno cvela med njimi še dandanes.

(Dalje prihodnjič).

Ljubljanska škofijska kronika.

Premilostivni gospod dr. Anton Bonaventura Jeglič, knežskof ljubljanski, se je odpeljal 14. decembra 1903. v Zagreb, kjer je osobno vrnil Hrenov zapisnik prevzviš. g. nadškofu. Ta zapisnik je namreč v metropolitanski knjižnici. Sedaj ga je prepisal vč. g. Frančišek Ser. Pokorn, župnik v Besnici, da bomo imeli v Ljubljani pre-

pis. 16. dec. je maševal pri karmeličankah na Selu. Nedeljo 20. dec. je bil navzoč pri razdeljevanju daril ubožnim solarjem v 1. mestni deški šoli. Sveti večer in sveti dan je imel v stolnici slovesno službo božjo in na Silvestrov večer pridigo. Novega leta dan 1904. je podelil bogoslovcem prvoletnikom tonzuro, drugoletnikom nižje redove, subdiakoniat pa Fr. Dominiku Naberniku in Krizostomu Tischlerju. (Fr. Krizostomu Tischlerju in Fr. Dominiku Naberniku je podelil diakonat 3. jan., zadnjemu tudi prezbiterat 5. jan. Ta dan sta pa prejela subdiakoniat še cistercijana Fr. Josip Böhm in Fr. Avguštin Kostelec.) Zvečer ob petih je imel daljši nagovor v bogoslovnem semenišču o ascetični naobrazbi. Ob 6ih je bil na veselici rokodelskih pomočnikov v Rokodelskem domu. Udeležil se je tudi božičnih slovesnosti nedeljo 3. jan. pri salezijancih na Rakovniku, 6. jan., v Marijanišču, 7. jan., pri uršulinkah, kjer je veselico priredila zunanja Marijina družba; 10. jan. je bil zopet v Rokodelskem domu. — 8. jan. je navzočeval pri frančiškanih ob slovesnosti v spominj petdesetletnice, kar je bil proglašen nauk Brezmadežnega spočetja. — 13. jan. je maševal na selu pri karmeličankah. — 17. jan. je bil prisoten pri zlati maši stolnega kanonika Ivana Sajovica. — 21. jan. se je odpeljal v spremstvu v. č. g. Iv. Videgarja, župnika v Št. Vidu ob Zatičini, v Rim. Soboto 23. jan. je bil pri sv. Očetu Piju X. sprejet v avdienco. Petek 29. jan. se povrne domov.

*

Kanonična vizitacija in birmovanje v I. 1904. na Kranjskem.

V letu 1904 bode kanonična vizitacija in birmovanje v dekanijah: Ljubljana, Moravče, Postojna, Trnovo, Idrija, Vipava in Radovljica.

1. V l j u b l j a n s k i d e k a n i j i.

1. V Št. Vidu nedeljo 17. aprilja;
2. Na Brezovici na praznik Vnelohoda, 12. majnika;
3. pri sv. Jakobu ob Savi sredo 18. majnika;
4. Na Črnučah četrtek 19. majnika;
5. na Ježici petek 20. majnika;
6. v Preski binškošni torek 24. majnika;
7. v Sori četrtek 26. majnika;
8. v Sostrem na praznik presv. Trojice, 29. majnika;
9. v Rudniku ponedeljek 30. majnika;
10. v Želimljah vtorek 31. majnika;
11. v Tomišlju sredo 1. junija;
12. v Polju na praznik Marijinega rojstva, 8. septembra;
13. na sv. Katarini nedeljo 25. septembra;

14. v Šmartnem na rožnivenško nedeljo,
2. oktobra.

2. V d e k a n i j i M o r a v č e.

15. V lhanu soboto 23. aprila;
16. na Brdu nedeljo 24. aprila;
17. v Št. Vidu ob Brdu vizitacija ponedeljek
25. apr.;
18. v Zlatem Polju torek 26. aprila;
19. v Krašnji sredo 27. aprila;
20. v Blagovici četrtek 28. aprila;
21. na Črešnjicah petek 29. aprila;
22. v Št. Ožbaltu soboto 30. aprila;
23. v Št. Gotardu nedeljo 1. maja;
24. v Čemšeniku ponedeljek 2. majnika;
25. na Sv. Planini torek 3. majnika;
26. na Izlakah vizitacija sredo 4. majnika;
27. v Kolovratu četrtek 5. majnika;
28. v Pečah petek 6. majnika;
29. v Vrhpolju vizitacija soboto 7. majnika;
30. v Moravčah nedeljo 8. majnika;
31. na Sv. Gori soboto 14. majnika;
32. na Vačah nedeljo 15. majnika;
33. pri Sv. Heleni ponedeljek 16. majnika;
34. v Dolu torek 17. majnika.

3. V d e k a n i j i P o s t o j i n a.

35. V Postojini nedeljo 5. junija;
36. v Šempetru ponedeljek 6. junija;
37. v Trnju torek 7. junija;
38. v Slavini sredo 8. junija;
39. v Hrenovicah vizitacija četrtek 9. junija;
40. v Hrenovicah sv. birma petek 10. junija;
41. na Razdrtem soboto 11. junija;
42. v Senožecah nedeljo 12. junija.

4. V d e k a n i j i T r n o v o.

43. V Vremah torek 14. junija;
44. na Suhoriji sredo 15. junija;
45. v Košani četrtek 16. junija;
46. v Šmihelu petek 17. junija;
47. na Premu soboto 18. junija;
48. v Trnovem nedeljo 19. junija;
49. v Harijah ponedeljek 20. junija;
50. v Trnovem praznik sv. Alojzija za mladi-
dino 21. jun.;
51. v Knežaku sredo 22. junija;
52. v Zagorju četrtek 23. junija.

5. V d e k a n i j i I d r i j a.

53. Na Vrhu soboto 25. junija;
54. v Žireh nedeljo 26. junija;
55. v Žireh vizitacija podružnic ponedeljek
27. jun.;
56. na Ledinah torek 28. junija;
57. v Spodnji Idriji na praznik svetega Petra
in Pavla 29. junija;

58. na Gori četrtek 30. junija;
59. v Zavracu petek 1. julija;
60. v Idriji obisk župnije in vseh šol soboto
2. jul.;
61. v Idriji birmovanje nedeljo 3. julija;
62. na Voj-kem ponedeljek 4. julija;
63. v Godoviču sredo 6. julija;
64. v Črnem Vrhu četrtek 7. julija.

6. V d e k a n i j i R a d o v l j i c a.

65. V Begunjah nedeljo 10. julija;
66. v Kamni Gorici nedeljo 11. septembra;
67. na Dobravi ponedeljek 12. septembra;
68. v Mošnjah torek 13. septembra.

7. V d e k a n i j i V i p a v a.

69. V Vipavi nedeljo 9. oktobra;
70. v Št. Vidu ponedeljek 10. oktobra;
71. na Lozicah torek 11. oktobra;
72. na Vrabčah sredo 12. oktobra;
73. v Podragi četrtek 13. oktobra;
74. na Vrhpolju soboto (posvečevanje cerkve)
15. okt.;
75. v Budanjah nedeljo 16. oktobra;
76. na Gočah ponedeljek 17. oktobra;
77. na Erzelju torek 18. oktobra;
78. na Slapu sredo 19. oktobra;
79. na Planini četrtek 20. oktobra;
80. na Colu petek 21. oktobra;
81. Podkrajem (posvečevanje cerkve) soboto
22. oktobra;
82. v Šturiji nedeljo 23. oktobra;
83. na Ustiju ponedeljek 24. oktobra.

=

Knezškofijskim duhovnim svet-
nikom je bil imenovan v. č. g. Ivan Mer-
vec, župnik v Šent Ruprtu.

Podeljeni ste bili župniji: Mirna v. č. g.
Antonu Kocijančič, župniku na Gozdu;
Crklje nad Kranjem v. č. g. Frančišku Do-
linar, župniku na Sveti Katarini.

Kanonično vmeščen je bil č. g.
Ivan Kalan na župnijo Zapoge dne 31. de-
cembra 1903.

Premeščeni so bili č. gg.: Josip
Potokar, beneficijant in II. kapelan v Šmart-
nem ob Litiji, za stolnega vikarja in kapelana v
Ljubljano; Frančišek Kralj, II. kapelan na Je-
senicah, za beneficijata in II. kapelana v Šmartno
ob Litiji; Ivan Prijatelj iz Sodražice za
II. kapelana na Jesenice; Andrej Pavlin iz
Rovt v Sodražico; Frančišek Pavšič iz Pre-
serja na Dovje; Frančišek Zega iz Selc v Pre-
serje; Josip Šolar iz Starega trga ob Ložu za
župnega upravitelja na Lipoglav.

(Po ljublj. Škof. listu 1904, št. 1.)

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krona
50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.